

Domstolsverket
Smålandsgatan 33
553 16 Jönköping

Umeå 2019-11-25

SAKEN

Överklagande av Förvaltningsrätten i Umeås beslut 2019-11-11 med diarienummer 2019/091.

Klagande

Johan Svensson (740308-8912)
Rågången 2 c lgh 1102
903 37 Umeå

Telefonnummer: 070 – 537 01 26

E-postadress 1: johancsvensson74@gmail.com

E-postadress 2: calbalacrab@hotmail.com

ÖNSKAD ÄNDRING

Jag yrkar Domstolsverket ska besluta att jag är behörig att tjänstgöra som nämndeman vid Förvaltningsrätten i Umeå.

SKÄLEN FÖR ÄNDRING

Om förvaltningsrättens skäl för att förklara mig som obehörig och min redovisning av uppdrag som ombud

Enligt 20 § andra stycket lagen om allmänna förvaltningsdomstolar får den som ”har till yrke att föra andras talan inför domstol” inte vara nämndeman. En nämndemans uppdrag upphör enligt 21 § tred-

je stycket samma lag om denne inte längre är behörig.

Förvaltningsrätten anger som skäl för beslutet att förklara mig som obehörig att vara nämndeman att jag "driver näringsverksamhet med juridiska tjänster som omfattar uppdrag som ombud i domstol" och att det därför är ett av mina "yrken att föra andras talan i domstol".

När jag påbörjade mitt uppdrag som nämndeman i Förvaltningsrätten i Umeå redovisade jag öppet mina uppdrag muntligen för lagmannen Björn Johansson vid introduktionsutbildningen för nya nämndemän 2018-04-14. Förvaltningsrättens lagman Björn Johansson kom då att godkänna både mitt uppdrag som god man och mitt enda pågående uppdrag för en arbetskollega genom den enskilda firman.

När det gällde mål där jag agerade som ombud i egenskap av mitt uppdrag som god man meddelade förvaltningsrättens lagman Björn Johansson 2018-04-14 att dessa mål överflyttas till Förvaltningsrätten i Luleå, vilket också har kommit ske (se Förvaltningsrätten i Umeås mål 1834-18 och 3288-18; se även 377-19 och 378-19).

Att Förvaltningsrätten i Umeå känt till att jag har haft den enskilda firman framgår av att domstolen vid två tillfällen kommit att förklara mig som jävig vid två tillfällen med motivering att jag då skulle ha kommit att döma tillsammans med en domare i förvaltningsrätten som handlagt ett brottmål där jag varit ombud för målsäganden (Hovrätten för Övre Norrlands mål B 601-16).

Denna domare var rådmannen Katarina Brodin och de datum då jag förklarades vara jävig av Förvaltningsrätten i Umeå var 2018-12-20 (mål 3250-18) och 2019-02-13 (ordinarie sammanträde). Att jag avbokades på grund av jäv vid dessa två tillfällen fick jag veta muntligen av lagmannen Björn Johansson 2019-03-11, då vi hade ett enskilt möte angående mina frågor om Förvaltningsrätten i Umeås fördelning av uppdrag för nämndemän.

Det bör här nämnas att det verkliga skälet till att rådmannen Katarina Brodin ansåg att jag jävig torde vara att jag har kommit att anmäla och väcka enskilt åtal mot hennes man, hovrättsrådet Jonas Brodin, till Justitiekanslern respektive Högsta domstolen (se JK:s ärende 5819-17 och HD:s mål Ö 5716-18).

Förvaltningsrätten i Umeå har genom en sökning på mitt personnummer på Allabolag.se kunnat se att jag har haft min enskilda firma för juridisk rådgivning registrerad sedan 2016-02-18 och att den

har SNI-koden 69102 ("Juridiska byråer verksamhet m.m."). Denna information är alltså varken ny eller svår att få tillgång till, då det är helt öppna uppgifter.

Ändå menar nu Förvaltningsrätten i Umeå i ett beslut 2019-11-11 att jag inte längre skulle vara behörig att vara nämndeman i domstolen, då förvaltningsrätten menar att det skulle vara mitt "yrke" att vara ombud i domstol. Detta trots att förvaltningsrätten konstaterar att jag sedan 2016 endast har varit ombud i domstol för sammanlagt tre klienter under de senaste fyra åren.

Det väsentliga tycks enligt förvaltningsrättens mening vara att jag har fått betalt för mitt arbete som ombud. Detta trots att domstolen samtidigt uppger att jag arbetar som restaurangchef, vilket innebär att det får anses vara ostridigt att min huvudsakliga sysselsättning är just restaurangchef.

Om gränsdragningen mellan "yrkesombud" respektive "hobbyombud" och fritidsombud"

Av bestämmelsen om nämndemännens behörighet framgår det av lagtexten endast att den som "har till yrke att föra andras talan inför domstol" inte får vara nämndeman. Bestämmelsen anger alltså inte att den som vid enstaka tillfällen och i begränsad omfattning "får ersättning att föra andras talan inför domstol" skulle vara obehörig att vara nämndeman.

I den senaste upplagan av Svenska Akademiens ordlista (2015) definieras "yrke" som en "sysselsättning som ger försörjning och som kräver särskild skicklighet". Ordlistan anger vidare att förledet "yrke-" kan användas i sammansättningar och att ordet då är ett motsatsord till sammansättningar med förleden "fritids-" och "hobby-".

Jag har varit anställd på heltid på restaurang Droskan i Umeå sedan 1998. Sedan 2001 har jag varit anställd som restaurangchef. De senaste fem åren har anställningen i princip varit en kontorstjänst. Enligt Försäkringskassan innebär en heltidsanställning att man har en årsarbetstid 2 080 timmar. Bruttoarbetstiden för 2019 är samtidigt enligt Arbetsgivarverket 1 979,5 timmar.

Under 2018 kom jag att debitera sammanlagt 8,08 timmars ombudsarbete i två mål enligt faktura 1022 och 1024 (6,5 timmars arbete för januari 2018 i Högsta domstolens mål Ö 80-18 och 1,58 timmars i arbete för april 2018 i Umeå tingsrätts mål T 857-17, se kostnadsräkningar inlämnade i Hovrätten för Övre Norrlands mål B 601-16 samt Umeå tingsrätts mål T 857-18). Det ombudsarbete som jag kom att utföra i till exempel Umeå tingsrätts mål B 916-18 (enskilt åtal) gjorde jag som en privat

väntjänst och utan ersättningsanspråk.

Den utgående momsen för de två kundfakturor, det vill säga faktura 1022 och 1024, som jag ställde ut under 2018 kom att sättas ned till noll kronor genom beslut av Skatteverket den 15 oktober 2019. Ett utbetalningsbesked från Skatteverket om återbetalning av moms skickades den 22 oktober 2019.

Under 2019 har jag endast haft ett uppdrag som ombud i domstol. Någon kundfaktura är ännu inte utställd, då parterna är kallade till muntlig förberedelse i Umeå tingsrätts mål T 2631-19 den 28 november 2019. I arbetstvisten pågår dock förlikningsförhandlingar mellan den svarande och den käre. I målet har jag för närvarande utfört sammanlagt 12,35 timmars ombudsarbete under perioden 2019-09-11 till 2019-10-28.

Det ovanstående innebär att jag under 2018 och 2019 har kommit att utföra arbete som ombud i domstol motsvarande 0,39 % respektive 0,59 % av en heltidsanställning (8,08 timmar / 2 080 timmar respektive 12,35 timmar / 2 080 timmar).

Inte heller i pengar räknat motsvarar detta mer än en debitering på mer än 766 kronor per månad före skatt under 2018 och 2019 ($20,43 \text{ timmar} * (1\,200 \text{ kr} - 25 \% \text{ avdrag för egenavgifter}) / 24 \text{ månader}$). Samtidigt har jag för inkomst året 2018 redovisat en inkomst av tjänst med 458 900 kronor före skatt. Det under 2018 debiterade arbetet som ombud i domstol kom därför att motsvara 0,31 % av min sammanlagda inkomst av tjänst före skatt och exklusive egenavgifter ($1\,422 \text{ kronor} / 458\,900 \text{ kronor}$). Efter nedskrivning av utställda kundfakturor för 2018 utgör denna andel 0 %. För 2019 kan andelen komma att bli ca 0 - 2,2 % ($11\,115 \text{ kronor} / 490\,000 \text{ kronor}$).

Detta innebär att mina uppdrag i den enskilda firman inte kan anses medföra att det är mitt "yrke" att vara ombud i domstol. Som en jämförelse kan det nämnas att förvaltningsrätten har godkänt mitt uppdrag som god man och förvaltare (uppdraget var 2017-11-01 till 2019-05-26 som god man; från 2019-05-27 är uppdraget omvandlat till förvaltare; uppdraget som god man övergick i ett förvaltar-skap 2019-05-27 genom en dom 2019-07-03 i Umeå tingsrätts mål Ä 1355-19).

Detta trots att det alltså att mina uppdrag som god man eller förvaltare har gällt tills vidare och att uppdragen under kalenderåret 2019 har gett mig en inkomst av tjänst på 27 990 kronor före skatt och exklusive egenavgifter. Det motsvarar en månadsinkomst på 2 333 kronor före skatt under 2019, det vill säga långt mer än de 766 kronor som jag haft i månadsinkomst för debiterat ombudsarbete i den enskilda firman.

Som en jämförelse kan det här även nämnas att även normalarvodet i ett fullständigt godmanskap eller förvaltarskap, ungefär 11 000 kronor per år eller 917 kronor per månad, överstiger vad jag debiterat för uppdrag som ombud i domstol (766 kronor per månad).

I uppdraget som god man och förvaltare har jag under 2019 kommit att få ersättning för extraordinärt arbete som ombud för min huvudman i Förvaltningsrättens mål 3199-18 (med 4 timmar), Kamrarrätten i Sundsvalls mål 1318-19 (med 3 timmar). Timarvodet som har betalats ut för detta arbete som ombud i domstol har varit 448,16 kronor före skatt och inklusive egenavgifter (341,03 kronor exklusive egenavgifter). Totalt utbetald ersättning under 2019 är alltså 2 387,21 kronor före skatt.

Förvaltningsrättens lagman Björn Johansson muntligen har kommit att godkänna mitt uppdrag som god man och förvaltare vid två tillfällen, 2018-04-14 och 2019-11-05 (enskilt samtal efter mål 221-19) trots att även detta med domstolens extensiva tolkning av begreppet "yrke att föra andras talan inför domstol" skulle vara ett behörighetshinder och medföra att alla nämndemän som i dag har uppdrag som god man eller förvaltare måste entledigas.

Förvaltningsrättens tolkning skulle vidare även innebära att uppdraget som nämndeman skulle vara ett yrke och att nämndemän, i likhet med juristdomaren, skulle anses vara yrkesdomare. Som nämndeman är det inte ovanligt att man kan tjänstgöra 15-20 timmar per månad eller över 100 – 200 timmar per kalenderår. Med ersättningen för förlorad inkomst och arvoden innebär detta att en nämndeman kan komma att redovisa en inkomst för uppdraget på 25 000 – 50 000 kronor per år.

I språklig och faktisk skatterättslig mening är det därför min uppfattning att jag endast har varit hobbyombud och inte yrkesombud genom de uppdrag i domstol som jag har åtagit mig genom min enskilda firma. Denna uppfattning får stöd av en mängd uttalanden av Högsta domstolen, Domstolsverket samt regering och riksdag.

Så här skriver exempelvis Förvaltningsrätten i Stockholm "Om nämndemän" (se Domstol.se/forvaltningsratten-i-stockholm/om-forvaltningsratten/om-namndeman, sidan uppdaterad 2019-09-13):

"Vid förvaltningsrätten, liksom vid alla Sveriges domstolar, är det inte bara lagfarna domare, det vill säga utbildade jurister, som skipar rättvisa utan också nämndemän. Nämndemännens uppgift är att tillsammans med yrkesdomarna tillämpa rättsreglerna i de mål som ska avgöras i domstolen."

Även Regeringen omnämner endast de lagfarna juristdomarna som "yrkesdomare", trots att alltså även nämndemännen får ersättning för sin tjänstgöring (se "Nämndemannauppdraget – breddad rekrytering och kvalificerad medverkan", 2013-06-25, SOU 2013:49 s. 117). På motsvarande sätt finns det knappast någon advokat, jurist, polis eller kriminolog som anser att man kan definiera alla som har kommit att fällas för det ringa förmögenhetsbrottet snatteri vid ett tillfälle under ett kalenderår som "yrkeskriminella".

När det gäller mina uppdrag som ombud genom den enskilda firman ska inte dessa medföra att det är mitt yrke att vara ombud i domstol, även om den enskilda firman räknas som aktiv näringsverksamhet i skatterättslig mening. Jag kommer inte att åta mig fler betalda uppdrag som ombud i domstol när den pågående arbetstvisten i Umeå tingsrätt är avslutad, utan kommer då endast att åta mig juridiska rådgivningsuppdrag. Den enskilda firman avvecklas under 2020, om det visar sig att det inte går att skapa någon efterfrågan på dess tjänster.

Det kan till sist nämnas att jag nu även har åtagit mig ett oavlönat uppdrag som ombud i domstol för en anställd på restaurang Droskan i Umeå i Förvaltningsrätten i Stockholms mål UM 11615-19 (överklagande av Migrationsverkets beslut 2019-10-21 i ärende om arbetstillstånd). För som jag har uppfattat förvaltningsrätten är oavlönade uppdrag som ombud i domstol inte att anse som behörighets hinder enligt 20 § andra stycket lagen om allmänna förvaltningsdomstolar. Jag har med andra ord åtagit mig uppdraget som ombud i Migrationsdomstolen i egenskap av fritidsombud.

Om tidpunkten för den påstådda obehörigheten

I beslutet att förklara mig som inte behörig att vara nämndeman i förvaltningsrätten anges inte tidpunkten för när denna skulle ha inträtt. Denna fråga måste givetvis besvaras entydigt. Detta då jag under 2018 och 2019 har kommit att döma i ungefär 150 – 200 mål och en konsekvens av att jag inte skulle ha varit behörig att ingå i rätten som nämndeman blir att denna inte har varit domför (se NJA 2017 s. 1029; se särskilt minoritetens domskäl för punkterna 8 till 12).

Bristande domförhet är ett sådant rättegångsfel som i allmänhet antas inverka på målets utgång. Det innebär att de formella förutsättningarna för att undanröja förvaltningsrättens och kammarrättens domar i de mål där jag har deltagit i förvaltningsrättens avgörande skulle vara uppfyllda. Målen måste därför återförvisas till förvaltningsrätten för fortsatt behandling vid ansökan om domvilla från någon av de ingående parterna i dessa mål.